

י"ח אייר תשע"ד

18 מאי 2014

לכבוד

מר אבנר פינצ'וק, עו"ד

גב' שרונה אליהו חי, עו"ד

האגודה לזכויות האזרח בישראל

רח' נחלת בנימין 75

תל אביב 65154

ח.נ.,

לשכת
היועצת המשפטית

Office of the
Legal Adviser

פפי יקירביץ, עו"ד
היועצת המשפטית
Pepi Yakirevich, Adv.
pepiy@savion.huji.ac.il

ענת טל, עו"ד
Anat Tal, Adv.
anatt@savion.huji.ac.il

מאיה צמח, עו"ד
Maya Tsemach, Adv.
mayat@savion.huji.ac.il

הנדון: פעילות פוליטית באוניברסיטה העברית

מכתבכם לנשיא האוניברסיטה מיום 11.5.2014 הועבר ללשכתי והריני להשיבכם כדלקמן:

מכתבכם לוקה באי דיוקים עובדתיים רבים, אשר גם הובילו למסקנות שגויות. "הבריורים" שערכתם כאמור בסעיף 2 למכתבכם כנראה אינם כוללים, למרבה הצער, קבלת תגובה מהגורמים האוניברסיטאיים לפני קביעת "עובדות".

העובדות הנכונות הן אלו:

1. באוניברסיטה העברית מתנהלת עשרות שנים פעילות פוליטית וחברתית ענפה. פועלים כיום כ-35 תאי סטודנטים מכל גווי הקשת הפוליטית במסגרת תקנון המסדיר את אופן פעולתם.
2. עפ"י תקנון פעילות ציבורית בקמפוס, נוהגת האוניברסיטה להתיר קיומה של כל פעילות ציבורית שאיננה מהווה עבירה על חוקי המדינה, בכפוף לתיאום של מקום ומועד ודרישות לוגיסטיות הכורכות בקיום הפעילות.
3. כך התנהלו ומתנהלים החיים הציבוריים באוניברסיטה באופן תקין תוך כבוד הדדי עם מעט מאד תקלות או אירועים חריגים.
4. למעשה, ביקורת קשה הופנתה כלפי האוניברסיטה העברית על מדיניות שנתפסה בעיני רבים כמתירנית מדי וכבלתי ראויה למוסד הנהנה מכספי ציבור. האוניברסיטה הודפת ביקורת זו ודוגלת במדיניות של חופש ביטוי מלא, בגבולות החוק.

אציין עוד כי קיימות אוניברסיטאות הנוקטות מדיניות זהירה יותר ונוהגות להגביל את חופש הביטוי מעבר לגבולות החוק תוך שהן לוקחות בחשבון גם שיקולים נוספים כגון פגיעה בתדמית המוסד, חשיפה לתביעות משפטיות, חשש

הר הצופים
ירושלים 91905
טלפון: 02-5882923/5
פקס: 02-5880013

Mount Scopus
Jerusalem 91905, Israel
Tel. 972-2-5882923/5
Fax. 972-2-5880013

מהפרת סדר ועוד שיקולים שאינם בהכרח שיקולים שמובאים בחשבון כאשר מוגבל חופש הביטוי מחוץ לכתלי האוניברסיטה כגון בהפגנות רחוב וכדומה.

לדוגמה, אוניברסיטת בן גוריון אסרה בשעתו פרסום בקמפוס של תמונה של השר ליברמן בה הוא מוצג כפשיסט (תמונה שאישרנו הפצתה באוניברסיטה העברית). אוניברסיטת בן גוריון הואשמה בסתימת פיות והטלת צנזורה והעניין אף נדון בבית המשפט המחוזי בבאר שבע אשר לא ראה כל פגם בהתנהלות האוניברסיטה.

לשכת
היועצת המשפטית

Office of the
Legal Adviser

5. בסמוך לאחר פתיחת שנת הלימודים, בחודש נובמבר 2013, החלו מספר תאי סטודנטים ערבים (ביניהם תא ווטן ותא בלי"ד), לקיים הפגנות ללא בקשת רשות כמתחייב מהתקנון. לא הייתה כל סיבה או הצדקה לפעילות בניגוד לנהלי התקנון למעט האגידה הברורה של הפרה מכוונת של התקנון.

פפי יקירביץ, עו"ד
היועצת המשפטית
Pepi Yakirevich, Adv.
pepiy@savion.huji.ac.il

6. במהלך החודשים נובמבר עד מרץ קוימו מספר אירועים ללא רישיון, ואף חמור מזה, כאשר המפגינים התבקשו להזדהות הם סרבו לעשות כן, וגם זאת בניגוד לתקנון ובניגוד לחוק.

ענת טל, עו"ד
Anat Tal, Adv.
anatt@savion.huji.ac.il

7. קמפוס הר הצופים הוא מקום לגביו יש לנהוג ברגישות ביטחונית גבוהה. פיגוע הטרור הקשה שארע כאן ונטל חייהם של תלמידים וסגל לא נשכח מתודעת האוניברסיטה. בקמפוס נהוגים הסדרי בטחון קפדניים במטרה לשמור על חיי אלפי הסטודנטים, אנשי הסגל והמבקרים שבאים בשעריו מדי יום. סירובם של אנשים השוהים בקמפוס להזדהות הינו מעשה חמור, הן מבחינה הסדר הציבור ושמירת ביטחון הציבור והן מבחינת משמעת, ככל שמדובר בסטודנטים או אנשי סגל.

מאיה צמח, עו"ד
Maya Tsemach, Adv.
mayat@savion.huji.ac.il

8. הפעילות האחרונה לפני ה-29.4.2014 שנערכה מבלי שטרחו המארגנים לבקש אישור, התרחשה בסמוך לתקרית של ירי בשופט הירדני אשר ארעה ביום 10.3.14. גם לגבי פעילות זו לא התבקש כלל אישור ולא היתה כל מניעה לבקש אישור מלבד הרצון המכוון לפעול בניגוד לתקנון. אציין שהאוניברסיטה נוהגת בדרך כלל לתת אישורים לפעילות מחאה שבאה כתגובה לאירועים אקטואליים, באופן מיידי, מבלי לעמוד על דרישת תיאום מראש של 14 יום.

9. במקביל קוימו מספר פעולות של התאים שעבורן התבקש אישור כגון תערוכה שהתקיימה במסדרון הפקולטה למדעי החברה במהלך פברואר 2014 ואשר עוררה רעש תקשורתי וביקורת קשה על האוניברסיטה.

10. במחצית חודש מרץ ביקש תא חד"ש לקיים אירוע של הקרנת סרט והרצאה מטעם דובר של וועדת היוזמה הדרוזית, כאשר מטרת ההרצאה הינה קריאה לדרוזים שלא להתגייס לצה"ל. הבקשה למתן אישור הוגשה, ככל הנראה, בשל הצורך באולם.

הר הצופים
ירושלים 91905
טלפון: 02-5882923/5
פקס: 02-5880013

Mount Scopus
Jerusalem 91905, Israel
Tel. 972-2-5882923/5
Fax. 972-2-5880013

עפ"י כללי התקנון כאמור, אין מאשרים פעילות שמהווה עבירה על החוק. קריאה אקטיבית לדרושים, שחייבים בשירות צבאי, שלא להתגייס לצבא מהווה עבירה על סעיף 109 לחוק העונשין ולפיכך הוחלט להתיר הקרנת הסרט אך לא קיום ההרצאה. האוניברסיטה פועלת בשוויון מלא כלפי כל תאי הסטודנטים. אם תתיר קיום פעילות בניגוד לחוק, הרי שהיא לא תוכל לסרב להתיר פעילות כזו גם לגורמים אחרים.

לשכת
היועצת המשפטית

Office of the
Legal Adviser

פפי יקירביץ, עו"ד
היועצת המשפטית
Pepi Yakirevich, Adv.
pepiy@savion.huji.ac.il

ענת טל, עו"ד
Anat Tal, Adv.
anatt@savion.huji.ac.il

מאיה צמח, עו"ד
Maya Tsemach, Adv.
mayat@savion.huji.ac.il

11. אני דוחה את הטענה שנקטתי בפרשנות יצירתית על מנת למנוע את קיום הפעילות. עם כל הכבוד, הוראת החוק ברורה ולהבדיל מסעיפי הסתה של החוק הדורשים יסוד תוצאתי אין סעיף זה מתנה את העבירה על החוק בהסגת תוצאה. דווקא על מנת להתיר את הפעילות נדרשת "פרשנות יצירתית" שאינני נוהגת לנקוט בה על מנת לאפשר קיומה של פעילות אשר על פניה מהווה עבירה על החוק.

ככל שהאוניברסיטה קבעה את חוקיות הפעילות כמדד להתרת פעילות ציבורית, עליה לנהוג בשוויונות ובתום לב כלפי כל תאי הסטודנטים ולא לעקם את החוק ע"י "פרשנות יצירתית" כפי שאתם מציעים. גבולות חופש הביטוי באוניברסיטה הם רחבים ביותר והמקרים בהם פסלנו פעילות פוליטית במהלך השנים הם בודדים וחריגים.

12. פסק הדין המצוטט על ידכם עם כל הכבוד, אינו רלבנטי שכן בדנ"פ 7383/08 אונגלפלד נ' מ"י מדובר על פרשנות עבירות המגבילות את חופש הביטוי לצורך השיקול של העמדה לדין פלילי. ודאי שפרשנות הוראות חוק לצורך העמדה לדין פלילי איננה שקולה כפרשנות הוראות חוק לצורך התרת פעילות ציבורית באוניברסיטה.

גם בפס"ד 1398/04 בן חורין נ' רשם העמותות מדובר על שיקולים רלבנטיים לצורך פירוק עמותה ומובן שהם חמורים ורחבים בהרבה מהשיקולים שהאוניברסיטה שוקלת לצורך התרת פעילות.

13. דובר שמטיף לדרושים נגד קיום חובת גיוס לצה"ל עובר על סעיף 109 לחוק העונשין. השיקולים אם יש מקום להעמיד לדין פלילי ודאי רחבים הרבה יותר מהשאלה המצומצמת האם מדובר על עבירה על החוק אם לאו, כפי שעולה גם מהפסיקה למשל בעניינו של הרב גורן. מכיוון שהאוניברסיטה בדקה, כאמור, את השאלה האם מדובר בעבירה על החוק אם לאו, הרי שהתשובה היתה ברורה, וחלק זה של הפעילות נאסר.

14. אוסיף עוד שבמקרה של עמותת 'רוח המצפון' קבע בית המשפט שלא הייתה תשתית ראייתית מספקת לקביעה שנעשתה עבירה, שכן בית המשפט הבחין בין מתן מידע ויעוץ משפטי למבקשים שלא לשרת בצבא לבין עידוד להשתמטות. כאמור לעיל שיקולים בפרשנות החוק לצורך העמדה לדין פלילי או פירוק עמותה,

הר הצופים
ירושלים 91905
טלפון: 02-5882923/5
פקס: 02-5880013

Mount Scopus
Jerusalem 91905, Israel
Tel. 972-2-5882923/5
Fax. 972-2-5880013

אינם זהים לשיקולים ששוקלת האוניברסיטה בבואה להתיר או לאסור קיומה של הפגנה.

15. האוניברסיטה נוהגת בשוויון כלפי כל הסטודנטים המבקשים לקיים פעילות פוליטית, כאשר פעילות זו חייבת להיות במסגרת החוק של מדינת ישראל. הפרת השוויון ונקיטת עמדה של "פרשנות יצירתית" תחייב את האוניברסיטה לפעול כאמור גם במקרים אחרים, דבר שיפר את האיזון הקיים היום ויגרום להפרת הסדר הציבורי.

לשכת
היועצת המשפטית

Office of the
Legal Adviser

16. יפים כאן דבריו של בית המשפט המחוזי בעניין הפוסטר של ליברמן, בה"פ 20078-07-11 צורף ואח' נ' אוניברסיטת בן גוריון:

פפי יקירביץ, עו"ד
היועצת המשפטית
Pepi Yakirevich, Adv.
pepiy@savion.huji.ac.il

ענת טל, עו"ד
Anat Tal, Adv.
anatt@savion.huji.ac.il

מאיה צמח, עו"ד
Maya Tsemach, Adv.
mavat@savion.huji.ac.il

"בראיה זו, של התחשבות גם בפן "הפרטי" של הגוף הדואלי, לא נוכל להתעלם מהמשקל שיש להעניק לשני אינטרסים של האוניברסיטה, אשר, לו עסקינן ברשות ציבורית רגילה, או שלא היו נשקלים כלל, ואינם רלוונטיים, או שסביר היה לקבוע, שהם נסוגים בפני הערכים המרכזיים והבסיסיים של החובה לכבד את חירויות הפרט, חופש הביטוי והבעת הדיעות. כך הוא, ביחס לסיכון המשפטי של חשיפת האוניברסיטה לתביעת לשון הרע, או הליך אחר, דבר שיצריך השקעת משאבים וטרחה בהתגוננות והתמודדות אל מול הסיכון, וכך הוא, בשיקול שמא ייגרם נזק תדמיתי למוסד האקדמי אשר עלול להיות מזוהה עם הגישה הפוליטית או עם הדעה המובעת בפרסומים, גישה שרבים בציבור יכולים לדאות בה התבטאות פוגענית ומבזה ביותר.

כאשר עוסקים בבחינת הפעלת שיקול הדעת של גוף דו-מהותי, כמו כאן, יש להתחשב גם בשיקולים שמהתחום הפרטי-קנייני, ולא ניתן לבטלם, כלאחר יד, מתוך האדרת החובה לכבד זכויות יסוד אחרות".

כמו כן פסק בית המשפט המחוזי בחיפה בה"פ 9232-06-11 ח'טיב נ' אוניברסיטת חיפה הדן במקרה שבו אסרה אוניברסיטה חיפה את כניסתו של השייח' כאמל ח'טיב במאי 2010:

"זכויות היסוד אשר המבקש מפנה אליהן, אינן זכויות מוחלטות. זכויות אלו כפופות לאיזון מול זכויות מתנגדות. אם הסבירות שחופש הביטוי במקרה דנן, על רקע הנסיבות יגרום להתלקחות אלימה, יש להביא זאת בחשבון, ובהנחה שניתנת עדיפות לבטחון הסטודנטים ושלומם, החלטה המונעת את ההרצאה היא בתחומי הסבירות"

17. הקשר שהנכם מבקשים ליצור בין הפרות חוזרות ונשנות מטעם תאי הסטודנטים הערבים לכבד את הוראות התקנון וקיום פעילויות ללא אישור לבין הפסילה הנקודתית של פעילות שארעה חודשים אחרי שהחלה הפעילות בניגוד לתקנון, הינו עיוות העובדות באופן בוטה ומקומם.

18. אין כל קשר בין איסור הפעילות כאמור לבין המשך קיום הפגנות ללא אישור, שהיה המשך ישיר של פעולות דומות בעבר, והניסיון לקשור בין הדברים הינו עיוות מצער של האמת.

19. אני חולקת גם על קביעתכם לעניין הצורך להזמין משטרה לקמפוס, שנבע מחשש לפרוץ אלימות בין המפגינים לבין סטודנטים אשר התקבצו להפגין נגדם. במצב זה האוניברסיטה לא תיטול על עצמה האחריות הכבדה לסיכון חיי אדם.

זר הצופים
ירושלים 91905
טלפון: 02-5882923/5
פקס: 02-5880013

Mount Scopus
Jerusalem 91905, Israel
Tel. 972-2-5882923/5
Fax. 972-2-5880013

בסופו של דבר איש לא נפגע (למעט איש ביטחון) ולא נגרם נזק, אך הדברים יכלו
בהחלט להתרחש באופן שונה לו המשטרה לא היתה נקראת לקמפוס.

20. עם כל הכבוד, אין האוניברסיטה העברית זקוקה לקריאתכם לצורך הבהרת
מחויבותה לחופש הביטוי. האוניברסיטה מחוייבת מאז ומתמיד לחופש הביטוי
בקמפוס, אך תעמוד על כך שחופש זה יכול להתקיים רק אם הסטודנטים יכבדו
את התקנון לקיום פעילות, תקנון המתיר פעילות רחבה ביותר תוך מינימום
הגבלות.

לשכת
היועצת המשפטית

Office of the
Legal Adviser

טוב תעשה האגודה לזכויות האזרח אם תטרח לבדוק את העובדות לפני משלוח
מכתבים מסוג זה. מי שמתיימר להגן על זכויות האזרח חייב גם להקפיד לדבוק
באמת.

פפי יקירביץ, עו"ד
היועצת המשפטית
Pepi Yakirevich, Adv.
pepiy@savion.huji.ac.il

ענת טל, עו"ד
Anat Tal, Adv.
anatt@savion.huji.ac.il

מאיה צמה, עו"ד
Maya Tsemach, Adv.
mayat@savion.huji.ac.il

בכבוד רב ובב"ח,

פפי יקירביץ, עו"ד

היועצת המשפטית

העתקים:

פרופ' מנחם בן-ששון, נשיא
פרופ' אשר כהן, רקטור
פרופ' אודי שביט, דיקן הסטודנטים

הר הצופים
ירושלים 91905
טלפון: 02-5882923/5
פקס: 02-5880013

Mount Scopus
Jerusalem 91905, Israel
Tel. 972-2-5882923/5
Fax. 972-2-5880013